

DE VOORWAARDEN DIE EEN ROL SPELEN BIJ DE DISCUSSIE OVER DE DATUM VAN INWERKINGTREDING

30 JUNI 2023

Henk Gierveld (UU)

1. De voorhang van het ontwerp koninklijk besluit

In zijn brief van 26 januari 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 33 118, nr. 246) schreef minister De Jonge het parlement:

“Achtergrond van het nu kunnen nemen van dit besluit [*het ontwerp-KB met datum 1 januari 2024-HG*] is dat interbestuurlijk is vastgesteld dat er voldoende vertrouwen is dat het DSO technisch voldoende gereed is voor inwerkingtreding”.

In het bestuurlijk overleg van 23 en 25 januari, zo staat in de brief, zijn de voorwaarden voor de inwerkingtreding met VNG, IPO, UvW (en de Rijkspartijen) besproken. Geconcludeerd is dat de voorwaarden voor inwerkingtreding voldoende zijn ingevuld en dat de datum van inwerkingtreding van 1 januari 2024 draagvlak bij de partijen heeft.

2. Wat zijn dan die voorwaarden?

In deel I (5 juni) heb ik stilgestaan bij de bijzondere inwerkingtredingsbepaling (voorhang van het ontwerp-koninklijk besluit). In een reguliere behandeling is de inwerkingtredingsbepaling van een wet onderdeel van het wetsvoorstel. Daar worden geen voorwaarden aan verbonden.

In de nota van toelichting (Kamerstukken II 2018/19, 34 986, nr. 9, p. 24) schreef de MBZK (Ollongren) dat met de wettelijke voorziening het parlement een afweging kan maken over het voorziene moment van inwerkingtreding.

“Daarbij kunnen onderwerpen aan de orde komen als de stand van zaken van de implementatie en het Digitaal Stelsel Omgevingswet.”

Drie onderwerpen keerden de laatste vijf jaar regelmatig terug in de parlementaire behandeling : de stand van zaken van het DSO, de minimumeisen en de financiële uitvoerbaarheid.

3. Digitaal Stelsel Omgevingswet

Op de vraag of het DSO voldoende ontwikkeld is, ga ik niet in. Daar weet ik te weinig van af. Mij lijkt wel dat de minister vrij selectief omgaat met de adviezen van het Adviescollege ICT-toetsing. Het advies van 10 oktober 2022 is niet opgevolgd.

“Het Adviescollege ICT-toetsing ziet de besluitvorming over de invoeringsdatum van de Ow als een lastig dilemma. Indien besloten wordt tot invoering op of kort na 1 januari 2023 adviseren wij maximaal in te zetten op het beperken van maatschappelijke risico's en het oplossen van tekortkomingen in het DSO. Indien besloten wordt tot verdergaand uitstel adviseren wij de tijd te nemen voor een fundamentele heroriëntatie.”

4. Financiële uitvoerbaarheid

Ook over de financiële uitvoerbaarheid ga ik nu niet in. Uit een artikel in Binnenlands Bestuur van 7 juni komt naar voren dat er fors geld (1.1 miljard) bij moet voor alleen al de eenmalige kosten.

Vandaag (30 juni) zal, de regering, uitgenodigd door de aangenomen motie Kluit (33118, EY) een integraal financieel beeld voor gemeenten, provincies en omgevingsdiensten geven, inclusief de dekking van de kosten in de komende jaren (De motie ziet op meer dan eenmalige kosten.)

5. De minimale eisen

Op de website van Aan de Slag met de Omgevingswet staan de door BZK zelf geformuleerde criteria: ¹ Het gaat daarbij om minimale eisen, die erop neerkomen dat overheden in staat zijn om hun werkprocessen in te richten om aan de nieuwe wetgeving te voldoen. Ze kunnen zelf aan de slag met het voorbereiden van hun eigen decentrale regelgeving en kunnen zich voorbereiden op de aansluiting op de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV).

---

¹ <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/implementatie/implementatie-wet/minimale-eisen-invoering-omgevingswet/>.

Wie de minimale eisen (achterin opgenomen) leest, zal tot de conclusie komen dat eerst bij inwerkingtreding daarover een uitspraak kan worden gedaan. Het enkel aangesloten zijn, zegt niet veel over het voldoen aan de Ow-eisen.

Bij de brief van 9 mei (33118, FH) is een bijlage opgenomen met daarin de maandrapportage van maart 2023 over de aansluitcijfers van overheden op het DSO. Dat zijn aansluitcijfers op de zogenaamde pré-omgeving met het oog op de besluitvorming over de voorhang van het koninklijk besluit. Deze aansluitpercentages op de pré-omgeving bedragen tussen de 99–100%. Reden om te stoppen met het maandelijks informeren van het parlement is dat de voorhang van het KB is afgerond en er geen grote veranderingen meer worden verwacht in de cijfers. De cijfers worden nog wel elke twee weken gepubliceerd op de website van ASO.

Als het gaat om juridische uitvoerbaarheid of implementatie zeggen aansluitcijfers niet veel.

Een restaurant dat aangesloten is op het stroomnet, zet daarmee nog geen heerlijke gerechten op tafel.

Eerst na 1 januari 2024 wordt duidelijk of een vergunning kan worden verleend, of een projectbesluit kan worden vastgesteld die voldoen aan de eisen die de Omgevingswet stelt. Mij lijkt dat de lat wat hoger mag worden gelegd en dat als eis worden gesteld dat duidelijk wordt dat de besluiten in stand blijven, althans niet vernietigd zullen worden vanwege Ow-procedurefouten.

Het is enigszins voorbarig als nu reeds wordt geconcludeerd dat aan de minimale eisen wordt voldaan.

Bijlage: de minimale eisen van de Programmaraad

1 - Criterium omgevingsvisie

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben provincies en Rijk een vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van deze wet (artikel 3.2 en 3.3 Omgevingswet). De omgevingsvisie is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening van het DSO.

2 - Criterium omgevingsverordening

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft een provincie een vastgestelde omgevingsverordening die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (hoofdstuk 7 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De omgevingsverordening is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB).

3 - Criterium projectbesluit

Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt, moet dat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet gebeuren conform de eisen van de Omgevingswet (het projectbesluit voldoet aan hoofdstuk 9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Tijdens de overgangsfase hoeft het projectbesluit het omgevingsplan niet te wijzigen.

4 - Criterium omgevingsplan

Wanneer een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, stelt zij deze wijziging bij inwerkingtreding van de Omgevingswet vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening.

Een wijziging van een omgevingsplan wordt opgesteld volgens de STOP-TPOD-standaard, bekendgemaakt via de LVBB en ontsloten via DSO-LV.

5 - Criterium vergunningen en meldingen

5.1 Techniek vergunningen en meldingen

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is het bevoegd gezag, en indien van toepassing zijn uitvoeringsorganisaties, in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (artikel 14.1 Omgevingsbesluit) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen. Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruikgemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM).

5.2 Indieningsvereisten vergunningen en meldingen

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen. Hierin zijn ook de door hen gestelde indieningsvereisten meegenomen.

5.3 Proces vergunningen en meldingen

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is het bevoegd gezag (en/of zijn uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag.

Beoordeling van een aanvraag vindt plaats binnen 8 weken voor besluiten anders dan artikel 10.24 van Omgevingsbesluit. Bij een meervoudige aanvraag is het bevoegd gezag dat de aanvraag behandelt voorbereid op het inwinnen van advies van het bestuursorgaan dat bevoegd gezag geweest zou zijn als de activiteit los (enkelvoudig) aangevraagd zou zijn.

5.4 Proces Vergunningen en meldingen

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is het bevoegd gezag (en/of zijn uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet.

De beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voldoet ten minste aan de instructieregels uit hoofdstuk 8 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dit betekent, dat aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit ook dienen te voldoen aan de instructieregels voor het omgevingsplan.